

MAGYAR LAPOS

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUDAPEST

X. évfolyam, 52 (2619) sz. Kedd

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 március 4

Görögország és Észak-Afrika az érdeklődés homlokterében

Német különfutár érkezett Istanbulba. — Európában harminchat-
millió ember tartozik már a tengely érdekköréhez

Anglia még nem szakította meg kapcsolatait Bulgáriával

Belgrádból jelentik: A Politika ankarai jelentése szerint a német követ-
ség közölte, hogy hétfőn délután Konstantinápolyban egy német repülőgép
szállt le, amely a német kormány különleges megbízásával ellátott futárát
hozta. A futár kedden délelőtt Ankarába érkezett. Cáfólják azt a hírt, hogy a
repülőgéppel Ribbentrop külügyminiszter vagy más magasállású személyiség
érkezett volna.

Rómából jelentik (MTI). A Giornale d'Italia szófiai tudósítása szerint
a német csapatok bulgáriai bevonulása egy-két napon belül befejeződik.
Szófiába csak kevés katona és tiszti
érkezett. A csapatok zömét a Szófiától
néhány kilométernyi távolságra
helyezték el. A német csapatok bulgáriai
bevonulása az óramű pontosságával
ment végbe. A csapatok a Dunán
vert hidakon át vonultak bolgár
területre és máris sokezer harcigépet
és repülőgépet van Bulgáriában.

Berlinből jelentik: (Német TI).
Bulgáriának a háromhatalmi pak-
tumhoz történt csatlakozásával a né-
met hadsereg Bulgáriába való bevo-
nulásával német politikai körökben
rámutatnak arra, hogy a bulgáriai
események a német-olasz közös ér-
dekekre is jellemzők. Ma már 36
millió ember tartozik Európában a
tengely érdekköréhez. Német illetékes
helyen hangoztatják, hogy a német
csapatok seholsem érték el a Bulgá-
riával szomszédos országok határát.

Népünnepélyt rendezett a német
hadsereg a bolgár lakosság be-
vonásával.

Szófiából jelentik: (Német TI).
A Bulgáriába bevonuló német hadse-
reg a bolgár lakosság közreműködé-
sével nagyarányú népünnepélyt ren-
dezett Gornia-Banja közelében. A
lelkes hangulatban lefolyt népünne-
pélyen óriási bolgár néptömegek vet-
tek részt.

Németország nem küldött uti-
mátumot Görögországnak.

Londonból jelentik: (MTI). A Reu-
ter iroda diplomáciai levelezője úgy
tudja, hogy Nagybritannia nem szakí-
totta meg diplomáciai kapcsolatait
Bulgáriával. Ebben a kérdésben
Randel szófiai angol követet illeti
meg a döntés. Ő dönt majd, ha arra
elérkezettnek látja az időt.

A belgrádi Politika úgy tudja,
hogy ha ez meg is történnék, ez még
nem jelentene hadüzenetet.

Belgrádból jelentik: (Német T. I.)
Itteni politikai körökben a jugoszláv

állítólagos mozgósításról angol rész-
ről terjesztett híreket határozottan
megcáfolták.

Belgrádból jelentik: (Bud. Tud.).
Athéni jelentések alapján cáfolják
azokat a híreket, amelyek arról szól-
tak, hogy Németország ultimátumot
intézett Görögországhoz. Valószínű
azok a hírek is, amelyek arról szól-
tak, hogy angol repülők bombázták
Ploestit.

Angliai mégis megszakítja diplo-
máciai viszonyát Bulgáriával.

Szófiából jelentik: (Reuter.) Szófiai

hivatalos körökben azt hiszik, hogy a
szófiai angol követ kedden bejelenti a
diplomáciai viszony megszakítását
Bulgáriával.

Istanbulból jelentik: (Reuter).
Cripps moszkvai angol nagykövet
Istanbulba érkezett Ankarából jövet.
Kedden vagy szerdán visszautazik
Moszkvába.

Rómából jelentik: (MTI). A Corri-
era della Sera és más olasz lapok is
nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy
a tengelyhatalmaknak egyáltalán
nincsen szándékukban Török-
országot megtámadni.

Bulgária csatlakozása után kizártnak
látszik, hogy Londonnak sikerülhetne
Törökországot háborúba vinni. Az

Berlinből jelentik: (NTI) A külföldön szárnyrakelt hírekkel ellentétben
megállapítják, hogy a török kormány nem tett semmiféle diplomáciai lépést
Bulgáriának a háromhatalmi egyezményhez történt csatlakozása miatt.

Rövid időn belül Jugoszlávia is csatlakozik a tengelyhez

Törökország folytatja óvintézkedéseit. Behívták a haditengerészet tartalékosait

Zürichből jelentik: A török vezér-
karnak azt a vasárnap esti elővigyá-
zatossági intézkedését, amellyel
megszigorították a Dardanellákon át-
menő hajóforgalmat és elrendelték,
hogy a szorosokon csak előzetes be-
jelentés után és csak török révka-
lauzzal haladhatnak a hajók, most
újabb hasonló óvintézkedések követ-
tek. Hétfőn délután hat órakor a török
vezérkar együttes ülése az anka-
rai hadügyminisztériummal, a hon-
védelmi intézkedések új sorát ered-
ményezte. A haditengerészet tartalé-
kosainak legnagyobb részét behívták
és a török hajóadnak titkos utasítá-
sokat adtak. Késő éjjel Isztambul-
ból az a hír érkezett, hogy Csakmak
vezérkari főnök szárazföldi csapat-
összevonásokat rendelt el.

Jelentős csapatokat rendeltek az
európai Törökország északi határára.
A Dardanellák és a Boszporusz kör-
nyékén katonai készenléteket rendel-
tek el.

Diplomáciai körökben nem vár-
nak hosszú szünetet.

A másik balkáni állam, amely-
nek magatartását általános figyelem
kíséri, Jugoszlávia. Belgrádból ér-

kezett jelentés szerint ott is megcáf-
olták azt a Berlinben is alaptalan-
nak mondott hírt, hogy Pál kormány-
zóherceg Németországba utazott. Pál
herceg tegnap hosszasan tanácskozott
Cvetkovics miniszterelnökkel és Cin-
car-Markovics külügyminiszterrel, va-
lamint a belgrádi német követtel.
Jugoszláv politikai körökben azt a
véleményt hangoztatják, hogy a bal-
káni események most legalább egy-
előre nyugvópontra jutottak.

Diplomáciai körökben azonban nem
várnak hosszabb szünetet és valószí-
nű, hogy egész rövid idő alatt idő-
szerűvé válik a hármasegyezményhez
való jugoszláv csatlakozás is és eb-

erdeklődés homlokterébe most Gö-
rögország és Északafrika került.

Amerika zárolja a bolgár követe-
seket.

Washingtonból jelentik: (Reuter) A
külügyminiszterium felkérte a kon-
gresszust, hogy zárolja az Egyesült
Államokban lévő bolgár követeléseket.

Törökország nem tett diplomá-
ciai lépést a bolgár események-
kel kapcsolatban.

A török lapok is határozottan a
realizmus jegyében írnak. A Sun
Telegraph szerint Törökországnak
nincs szándékában új háborús fron-
tot létesíteni.

A Mai Nap írja: Ankarából cáfol-
ják, hogy a Dardanellákat és a Bosz-
poruszt aknákkal zárták volna el. A
szoros megvédésére elegendők a parti
ütegek.

Berlinből jelentik: (Német TI). A
külföldi lapok azt jelentik, hogy a
birodalmi kormány németországi tar-
tálkodásra hívta meg Pál jugoszláv
kormányzóherceget, aki a következő
hétén tesz eleget a meghívásnak.
Ezeket a híreket a német külügyi hi-
vatal hétfőn cáfolta.

ben a tekintetben a döntés már nem
késhet sokáig.

Szófia, valamint a balkáni államok
között hétfőn zavartalanul működött
az ellenőrzött távbeszélő forgalom.
Megerősítették azokat a híreket, hogy
Szófiában nincsen nagyobb számú
német katonaság. A vasárnap és hét-
főn bevonult német csapatok na-
gyobb része a ország belsejében állo-
másozik. A fővárosban a lakosság
nyugalommal fogadta az eseménye-
ket. Csak kisebb számú baloldali ér-
zelmű diákosapat és más érzelmű
diákosapat között volt összetűzés
úgy hogy a nyugalmat a rendőrség-
nek kellett helyreállítani.

Görög-olasz béketárgyalások küzében?

Szófiából jelentik: A szófiai görögök
körében erősen hangoztatják, hogy
könnyen sor kerülhet most görög-olasz
békekötésre. Nincs kizárva, hogy a
teljesen megváltozott balkáni helyzetre
való tekintettel, ezáltal a görög kor-
mány kezdeményezi a béketárgyalások
megkezdését.

Ugyancsak a szófiai görögök köré-
ben hangoztatják azt az aggodalmat,
hogy most sokkal hátrányosabb felté-
telek mellett köthetnek békét, mint
kevéssel ezelőtt, mert a németek bul-
gáriai bevonulása gyökeresen megvál-
toztatta Görögország diplomáciai hely-
zetét.

A magyar-jugoszláv barátság az új Európában

A budapesti magyar-jugoszláv találkozó legfontosabb eseménye a kölcsönös barátsági szerződést megerősítő okirat ünnepélyes kicserélése volt. A budai Szent György-terei palota felé fordul két ország, sőt egész Európa figyelmé is, mert manapság, amidőn az államférfiak helyett inkább a fegyverek beszélnek, valóban ritka jelenség az, hogy két bátor és kemény nép régi ellentétüket félretéve, a béke érdekében összefog.

Az esemény történelmi jelentőségét leginkább azok az államférfiai nyilatkozatok bizonyítják, amelyek a ratifikációs okmányok kicserélése alkalmából elhangzottak. Budapest nagy szeretettel fogadott vendége Cincár-Markovics Sándor jugoszláv külügyminiszter, a sajtónak adott nyilatkozatában rámutatott arra, hogy a kölcsönös látogatások a baráti kapcsolat új és fontos megnyilatkozását jelentik. Hangoztatta, hogy meggyőződött a magyar vezető tényleg és a magyar közvélemény rokonszenvének őszinteségéről, végül pedig rámutatott arra a látnoki bölcseségtől sugalmazott beszédre, amelyet tizenöt esztendővel ezelőtt Kormányzó Urunk mondott el a mohácsi csataterén. Ez a nagy elgondolás valóra vált, mert a két nép, amelyet a sors egymás mellé rendelt, minden erőfeszítést megtesz, hogy az új Európa igazi békéjét megvalósítsa.

A kivételes jelentőségű diplomáciai találkozások alkalmával szokásos pohárköszöntők hangja és tartalma is olyan, hogy azokat méltán számíthatjuk az elmúlt napok legfontosabb európai eseményei közé. Bárdossy László magyar külügyminiszter pohárköszöntőjében örömeink adott kifejezést afőlött, hogy alkalma van az első jugoszláv külügyminisztert üdvözölni, aki Budapestre ellátogat. A találkozástól a két ország politikai gazdasági és kulturális viszonyának kialakulása szempontjából hasznos eredményeket vár. Félre nem érhető mondatokban állapította meg azután azt, hogy a magyar és jugoszláv nemzetek közös eszméi vannak a szabadságról és az igazságosságról és hogy a kölcsönös megértés fontos szerepet fog játszani Európa új rendjének kialakításában, miután szervezsen kapcsolódik nagy barátaink, Németország és Olaszország politikájához. A magyar külügyminiszter pohárköszöntőjének az a mondata, amelyben megemlítette, hogy a két nép kölcsönös barátsága nem mesterséges valami, hanem őszinte és lelkes érzelmek, eléggé mutatja, hogy a budapesti látogatást nemcsak a diplomácia aktái, hanem a népek meggyőződése is előkészítette.

Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter ugyanilyen szívélyes hangú pohárköszöntőben válaszolt Bárdossy László beszédére. A pohárköszöntő gondolatmenete szintén a kölcsönös rokonszenvből indult ki, amelynek bizonyítéka — mint a jugoszláv államférfi mondta — az a visszhang, amellyel a budapesti megnyilatkozások egész Jugoszláviában találkoznak. Déli szomszédunk külügynekek felelős vezetője is felhívta a figyelmet arra, hogy a magyar-jugoszláv barátsági szerződés megkötése különleges érdekekkel bír az európai béke szempontjából és rámutatott

A nemzetet vezetni kell!

A miniszterelnök nagy beszédet mondott a továbbképző-tanfolyamon. — Minden tisztviselőnek olyan erkölcsi magaslaton kell állania, hogy a társadalmat irányíthassa

Budapest, MTI jelenti: A kormány megbízásából a belügyminiszter által rendezett VII. továbbképző tanfolyamon gróf Teleki Pál miniszterelnök nagyszabású beszédet mondott. A miniszterelnök többek között ezeket mondotta:

A nemzetet vezetni kell. A vezetés a nemzet elitjére vár. Az elit az erkölcs, a tudás, a feladat elitje. A nemzet elitjéhez csak azok számíthatnak, akik magasabban állanak. Az elithez tartozik a falu lakója is, ha erkölcsileg megüti azt az értéket. Elit azután mindenestre a tudás elitje is. A feladat elitje mindazok, akikre a nemzet olyan feladatokat bízott, amelyek teljesítésénél más embereket vagy az emberek nagyobb részét közvetlenül vagy közvetve befolyásolhatnak. Bármilyen állásban lehet valaki, az államvezetés egységes munkájában vesz részt. Az államvezetés tehát részvétel a nemzet vezetésében mind funkcióban, mind közgazdaságban és ugyanakkor részvétel a társadalom vezetésében is.

Minden köztisztviselőnek olyan erkölcsi magaslaton kell állania, hogy a társadalmat a maga példájával irányítsa. A mai Európában újra olyan népvándorlás-korabeli gondolatvilág átforgalmazási időket élünk, amikor fontos, hogy önmagunkban ápoljuk saját nemzeti fogalmunkat. A közönségben a nemzetet kell látni. Amikor a közönséget kiszolgáljuk, irányítjuk ügyeit, soha sem a közönséget lássuk, hanem a nemzetet, mert mindig a nemzetet irányítjuk és intézzük ügyeit.

A másik szempont, amelyre gondolni kell, amikor mint tisztviselők valamilyen helyen a nemzet ügyeit intézzük, hogy egyszerűs mind a társadalmat is vezetjük. Mély felelősség tudattal kell cselekednünk.

A vezérlés azonban nem parancs, mert a parancs még társadalmat soha sem formált. A vezérlés elsősorban példaadás. A különböző emberek gondolatvilágába kell belekapcsolódnunk. Minden egyes intézkedéssel nevelő munkát is kell végezni.

A vezérléshez leleményesség kell. Ne irigykedjünk, ha valaki előbbre jut képességeivel. Ismerni kell az állam gépezetét. Csak az állam gépezetének ismeretével tudunk funkciót betölteni. Látókörünket szélesíteni kell. Hozzáteszek még egyet: a mérték tartást.

52.400 kórházi ágy van az országban

A miniszterelnök nagy tetszéssel fogadott beszéde után a belügyminiszter ismertette az általános irányelveket, amelyeket a magyar közegészségügyi politikának követni kell,

arra is, hogy a két ország az igazi megbékélés szent ügyét szolgálja akkor, amidőn igyekszik a háborús szenvedelmeket és az ezzel járó pusztulást elkerülni. A barátság — hangoztatta beszédében Cincár-Markovics — a két nemzet tömegeire támaszkodik. Bizonyos tehát, hogy a szívélyes viszony ma biztos és mélyreható alap-

Közegészségügyi politikánk két ágazatra oszlik — mondotta a belügyminiszter, — a betegellátás és a megelőzés ágazatára. Kétségtelen, hogy kórházügyeink jelen állapota nem ki-elégítő. Az egész országban 52.400 kórházi ágy van, ami határozottan kevés.

A társadalom-biztosítás kérdéséről szólva rámutatott arra, hogy a fejlődés iránya minél szélesebb társadalmi rétegek bekapcsolása a biztosítás intézményeibe. A magyar egészségügyi politikának fontos feladata a vidéki orvoslakásokról való gondos-

kodás és a falusi orvosok megélhetésének biztosítása. At kellett térni az általános egészségvédelmi rendszer megvalósítására. Ennek érdekében ki-terjesztették a Vöröskeresztes szolgálatot, amelynek hivatása, hogy kis falusi viszonylatban az általános egészségügyi gondozást ellássa. A Stefánna Szövetség által a városokban végzett egészségügyi szakmunkát ezentúl is folytatni fogják.

Azután Laky Dezső közellátásügyi miniszter tartotta meg előadását „Az ország közellátásának kérdései és a közigazgatás” címmel.

Községi jegyzői kinevezések Bihar megyében

(Tegnap közleményünk folytatása és befejezése)

Körszékhely: az alsólugosi községhez Békeffy Sándor esernőházi lakost, az alsóóttfalusi községhez Vada Jela sárrétudvari lakost, a bályoki községhez Köcsény Lajos biharnagybajomi lakost, a barátikai községhez Sulyok Zoltán barátka lakost, a háródbeznyei községhez Terebesy Sándor szászfalvi lakost, a herettyócsuhajai községhez Szücs Gyula alsóóttfalusi lakost, a bihari községhez Ladányi Sándor bihari lakost, a biharszentandrászi községhez Zmányi Gyula várad-szöllősi lakost, a borszei községhez Dancs Jenő kissajói lakost, a csarnóházi községhez Gyenge Károly biharpüspöki lakost, a cséffai községhez Kriszár István tömörkényi lakost, a cséhtelki községhez Jedlicska Tibor cséhtelki lakost, az érábrányi községhez Perger Károly érábrányi lakost, az érolasi községhez Szabó Gábor asszonyvásári lakost, az őrséi községhez Nida György tiszabői lakost, a felsődernai községhez Rácz Lajos felsődernai lakost, a fugyivásárhelyi községhez Hummel Ödön biharszentandrászi lakost, a hagy-mádfalvi községhez Pardi Géza hegyközszenmiklósi lakost, a hegyközcsatári községhez Vajda Ferenc hegyközszenimrei lakost, a hegyközpályi községhez Biró Gusztáv hegyközfalvi lakost, a kágyai községhez Priviczky Gyula székelyhídi lakost, a kisbárodai községhez Szücs Kálmán cikkei lakost, a körösbarlangi községhez Benicz István nagyváradi lakost, a köröskisjenői községhez Karácson Béla köröskisjenői lakost, a körösszei községhez Demeter Albert mezősz-

kadati lakost, a köröstarjáni községhez Szedresi Andor köröstarjáni lakost, a középesi községhez Boros Gyula felsődernai lakost, a madarászi községhez Róthy Zoltán madarászi lakost, a magyarkéci községhez Peer Athanáz papfalvi lakost, a mezőtelepvidéki községhez Lintner Tivadar élesdi lakost, a nagybárodai községhez Balint Gábor nagybárodai lakost, a nagyszántói községhez Váry Zoltán nagyszántói lakost, a nagyürögi községhez Barna Ferenc nagyürögi lakost, az örvéndi községhez dr. Iszlin Dezső mosóbányai lakost, a papfalvi községhez Fokés Elek magyarkéci lakost, a pelbárthidai községhez Petka György cséffai lakost, a poklostelki községhez Ajtay Kálmán poklostelki lakost, a révi községhez Borcsa István révi lakost, a rojtai községhez Csomor István pillisvörösvári lakost, a siteri községhez Fodor István gardócbogdányi lakost, a sólyomkővári községhez Széll Sándor bükkzent-erzsébeti lakost, a szászfalvi községhez Kovács István alsóóttfalusi lakost, a szunyogdi községhez Nagy Sándor elsőbagodi lakost, a tatarcsi községhez Topschall József tatarcsi lakost, a tótsói községhez Molnár György balatonkiliti lakost, a vámoslazi községhez Katona Sándor vedresábrányi lakost, a váradcséhi községhez Bagge Károly nagyváradi lakost, a váradesi községhez Pikali István váradesi lakost, a váradszentmártoni községhez Varga László dombezyházi lakost és a vedresábrányi községhez Végh József cserépfalvi lakost. Községi közigazgatási jegyzővé: Erdőhalyfalva nagyközséghez Hegedűs Károly újkigyósi lakost.

son nyugszik. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a két ország békés erőfeszítései nagy szomszédainkkal, Németországgal és Olaszországgal való gyűltmüködésben mehozzák gyümölcseit.

A diplomácia pallérozott, stílusnyelve gyakran udvarias szavakba szokta burkolni a történelem legfon-

tosabb eseményeit. Ugy hisszük, ez alkalommal a barátságra vonatkozó kijelentéseket őszinte érzelmek töltik meg tartalommal. A magyar-jugoszláv barátság európai jelentőségére és az új európai rend szempontjából viselt fontos szerepére utaló megállapítások pedig a Duna-menti nemzetek fejlődésének új irányát jelzik.

Április 30-ig kötelesek jelentkezni a nyugellátásban részesülők

Március 5-én kezdődik a jelentkezés

Nagyvárad thj. város polgármestere 303—1941. eln. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom a volt magyar, illetőleg volt román közszolgálati alkalmazottaknak és nyugdíjasoknak, valamint ezek özvegyeinek és árváinak, hogy akik a magyar állam terhére az 1200—1941. M. E. sz. rendelet alapján nyugellátásban kívánnak részesülni, a polgármesteri hivatalnál (I. em. 6. szám) beszerzendő folyamodvány-ürlapon legkésőbb az 1941. évi április hó 30. napjáig kötelesek a nyugellátás megállapítását kérni.

1. Folyamodvány-ürlapot vehetnek át: a) a volt állami, vármegyei, városi, községi alkalmazottak, a telekezeti tanárok, tanítók és óvónők, valamint azok a volt román alkalmazottak, akik a magyar jogszabályok szerint nem tekinthetők közszolgálati alkalmazottaknak, azonban a román általános nyugdíjtörvény rendelkezései szerint az állammal szemben nyugellátásra voltak jogosultak (pld. a különböző kamarák alkalmazottai), b) a volt katonai és csendőrségi személyek, c) valamint az a) és b) pontokban felsoroltak özvegyei és szülőitlen árvái.

Ezen a folyamodvány-ürlapon kérhető a nyugellátás megállapítását azok is, akik a román hatóságoktól nyugellátásban nem részesültek, továbbá azok a volt magyar közszolgálati alkalmazottak, akik állásukat magyarságuk miatt minden ellátás nélkül elvesztették, valamint azok a volt román közszolgálati alkalmazottak is, akiket az 1940. évi augusztus hó 30. a után a magyar közszolgálatban átmenetileg sem alkalmazták, illetőleg az átmeneti alkalmazásból elbocsátottak. Ezen a folyamodvány-ürlapon kérhetik végül nyugellátásuk megállapítását azok is, akik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészeiről a visszacsatolást megelőző időpontban Magyarország akkori területére, valamint azok is, akik az 1940. évi augusztus hó 30. napja és az 1940. évi december hó 31. napja közötti időben Romániának a trianoni békeszerződés előtti területéről Magyarország jelenlegi területére beköltöztek.

2. A volt közszolgálati alkalmazott és nyugdíjas Ny. jelzésű folyamodvány-ürlapot és azonos sorszámmal ellátott Ny. jelzésű személyi lapot, ezek özvegyei és szülőitlen árvái Ö. jelzésű folyamodvány-ürlapot és azonos sorszámmal Ö. jelzésű személyi lapot, a volt katonák és csendőrök, illetőleg az ilyen nyugdíjasok sorszámnélküli K. jelzésű folyamodvány-ürlapot, az utóbb említett özvegyei és szülőitlen árvái pedig sorszámnélküli KÖ. jelzésű folyamodvány-ürlapot kapnak kitéltetés végett.

A K. és KÖ. jelzésű folyamodvány-ürlapokhoz tehát személyi lapot nem kell mellékelni.

3. Már most figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az ürlapok kitéltése előtt figyelmesen olvassák el a folyamodvány-ürlap 4. oldalán levő Tudnivalókat. Figyelmeztetem az érdekelteket arra is, hogy a pontosan kitéltített és okmányokkal kellően felszerelt ürlapokat saját érdekükben mihamarabb juttassák vissza a polgármesteri hivatalhoz.

4. Nem szolgáltatható ki folyamodvány-ürlap és személyi lap az államasutak, az állami vas-, acél-, és gépgyárak, az állami közszolgáltatás volt alkalmazottai, továbbá a társadalombiztosítás körében alkalmazottak, végül az egyházak nyugdíjas lelkészei, valamint mindezek hozzátartozói részére. A felsorolt alkalmazottak és hozzátartozók nyugdíjellátását ugyanis külön rendeletek fogják szabályozni.

A posta volt alkalmazottai és nyugdíjasai, valamint ezek özvegyei és árvái folyamodvány-ürlapot és személyi lapot a m. kir. postahivataloknál szereshetik be.

5. A jelentkezés a következő sorrendben netörténik: 1941. évi március 5-én az A—E, március 6-án az F—K, március 7-én az L—R, és március 9-án az S—Z kezdőbetűsök fognak jelentkezni.

Felhívom a jelentkezőket, hogy nyugdíjkönyveiket, vagy amennyiben eddig nyugdíjat még nem élveztek, személyi okmányukat igazolás céljától hozzák magukkal.

A kitéltített és okmányokkal felszerelt ürlapok benyújtására, illetve záradékolására és átvételére nézve külön fogkintézkedni.

Nagyvárad, 1941. március 4.

Dr. GYAPAY, s. k.
h. polgármester.

Pannonia Kávéház Étterem

10 drb-os jegyfüzet vásárlásánál kedvezményes reggeli és vacsora előfizetések.

Házonkívüli ebéd vagy vacsora személyenként P 1'50.
Kétszemélyes, bőséges adagolás P 2'50.

Ma és minden este **Emőd Zsófia** közkedvelti hegedű-művésznő hangversenyez.

Igazgató Nedei János vendéglőmester.

Törökország felé utazva eltűnt a vonatról a szófiai angol konzulátus egyik tisztviselője

A görög határ felé nyomulnak Bulgáriában a német csapatok

Belgrádból jelentik: (Esti Ujság) A Politika értesülése szerint a német különfutár, aki hétfőn német katonai repülőgépen érkezett Törökországba, levelet vitt magával. Ennek a levélnek a tartalma természetesen ismeretlen, azonban sokféle találgatást fűznek hozzá.

Szófiai jelentés szerint az angol követ késő estig nem kapott választ Fllov miniszterelnöktől Grenovich angol konzulátusi tisztviselő eltűnése ügyében.

Grenovich tudvalevően Törökország felé utaztában tűnt el a vonatról.

Az eddigi nyomozás eredménytelen. Azt hiszik, hogy az angol követ ma kap választ ebben a kérdésben. A lap szófiai értesülése szerint hétfőn folytatódott a Bulgáriába bevonuló német csapatok előrehaladása a görög határ felé.

A bulgáriai német csapatok létszámát 12—15 hadosztályra becsülik és ez a hadsereg gépkocsikon vonul át Bulgárián. Ezeknek a csapatoknak a feladata, hogy a német előőrsek által megszállt görög határmenti fontosabb pontokat megerősítsék. A tengerhatalmak mértékadó politikai körében kiemelik, hogy ninicesen szó fogár-töről határmenti csomópontok megszállásáról. Németország emellett különben mindent megtesz, hogy Törökországot az irányban tanúsítandó békés magatartásáról meggyőzze.

A Vreme berlíni lapvélemények alapján azt írja, hogy a német fővárosban számítanak arra, hogy Törökország megváltoztatja magatartását. Ami pedig Görögországot illeti, szaloniki jelentés alapján azt írja a lap, hogy az angol támadás fokozására várnak.

Zár alá veszik az idegenek javait Romániában

A külföldiek Romániában lévő javait a követségeken jelentetik be.

Bukarestből jelentik: (MTI) Antonescu törvényrendeletet adott ki, amely szerint az idegenek Romániában lévő javait ár alá veszik. Idegenek Romániában lévő javakkal csak a nemzetgazdasági miniszterium előzetes engedélye birtokában rendelkezhetnek. — Azok az idegenek, akik nem laknak Romániában, de értékeik ott vannak, az illetékes román követségnél kötelesek azt bejelenteni. A banknál lévő betéteket a tulajdonosoknak csak a román nemzetgazdasági miniszterium engedélye alapján lehet kiadni.

A népszavazáson kétféle szavazat közül csak 2500 volt „nem.”

Bukarestből jelentik: (MTI) A népszavazás eddigi eredménye: kétféle szavazat és ebből 2500-an szavaztak nemmel.

Kiáradt a Duna Romániában.

Bukarestből jelentik: (MTI) Bukaresti jelentés szerint Romániában a Duna igen nagy területeket öntött el.

Nyilatkozik a Rádió és a költő

Budapest, a MTI jelenti: Mécse László rádióközvetítésével kapcsolatban a sajtóban pro és contra élénk vita folyt, amelyről mi is beszámoltunk. A rádió igazgatósága ezzel kapcsolatban megállapítja a következőket:

A rádióengedély okirat értelmében minden előadás előzetesen bejelentendő, amennyiben felolvasás vagy előadás. Ha valaki mást mondana vagy olvasna fel, mint amit előzetesen bejelentett, a rádió az előadást köteles megszakítani. Erre a rádiót az engedély okiratban súlyos szankciók kötelezik. Mécse László előadásával kapcsolatban az előadást ellenőrző tisztviselő megállapította, hogy Mécse László mást mond, mint az előzetesen bemutatott szöveg, ezért kötelességszerűen megszakította az előadást. Ez minden hasonló esetben mással is megtörténik, tekintet nélkül arra, hogy az előre beadott szövegből milyen irányban történik az eltérés. A rádió magatartása egyszerű kötelességteljesítés, adminisztratív cselekedet volt, amely a jövőben minden hasonló esetben is meg fog történni.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Mécse László, a rádióban tartott előadását követő izléstelen hangzavarral a következő közleményében adta meg a méltó választ:

MEGY AZ ÜZEM!

Beszéltem jószág- és szépség-asztagoknak tövében jószág-éhes magyaroknak, Krisztust mondtam és senki sem botránkozott meg, csak egy országos hazugság-üzem.

Megugatott két gyűlölet: egy kondor, elaggott lelkű, vicsszorgó komondor, meg egy vörös, kit vitriol izen tart mű-veszetteinek egy nemzetközi hazugság-üzem.

Budapesten az egyetemre járván mindig leköptek a körüti járdán, Akkor ruhám, most nemzeti tüzem vadítja őket, s botránnyt köp rám e hazugság-üzem.

Hazajöttem és az anyám szivében megnéztem botránny-sáros emberségem, A Tükör így szólt: „Mindég ily szűzen maradjon szived, szenvedők vágyát zengő csöpp üzem.”

Ne félj, fiam, e senki szeftvedték párszor magát az Istent is letették trónjáról — s a Szeretet-üzem nagy: Isten Szíve meggy és a Földnek folyton fényt üzen.”

Királyhelmec 1941. február 28-án.

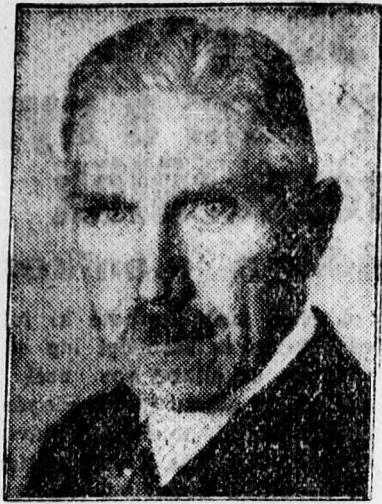
MÉCSE LÁSZLÓ

EDEN ÉS PAPEN

Német-angol párharc Ankarában

Irta: Csizsár Béla

Anglia annyira veszélyeztetnek látja közelkeleti pozícióját, hogy az elmúlt héten magát Eden külügyminisztert küldték Ankarába, hogy próbálja menteni a menthetőt és igyekezzék megbontani azt a diplomáciai építményt, amelyet évek hosszú munkájával alkotott a Németbirodalom ankarai nagykövete, Franz von Papen s melyre most tette rá az utolsó követ a török-bolgár megnevezésű egyezmény. Most ért be a „német természet” Törökországban, olyan gyümölcsökkel, amelyek megkeserítették London étvágját és sürgős orvoslásra készítették. Eden azonban valószínűleg már elkésve érkezett és nem volt képes rávenni a törököket arra, hogy minden német hadmozdulatra és minden bolgár megmozdulásra katonai eszközökkel feleljenek; a törökök sietve elhárították a bolgárokkal és csak az ő területük ellen irányuló támadást hajlandók fegyveresen elhárítani. Állítólag Eden legalább arra igyekezett rávenni a török állam vezetőit, adják át az ellenőrzési jogot a Dardanellák felett a briteknek, akik garantálják, hogy Bulgária nem mer megmozdulni és a Szovjetuniót is sakkban tartják, ha az angol flotta bevonul a Fekete tengerre és támadást intéz egyfelől Bulgária és Románia, másrészt megfélemlítő mozdulatokat tesz a szovjetorosz támaszpontok ellenében. Hír szerint az angol flotta veszély esetére viszont menedékkül is szeretné felhasználni a Fekete-tengert, ahol — úgy véli — sikerrel tudna operálni abban az esetben, ha a Földközi tengeren túlságosan veszélyessé válnék a hajózás a német és az olasz egyesített légi támadás esetén.

Egyelőre rejtve maradnak a világ előtt a tárgyalások eredményei, bár ezek meglehetősen soványak lehetnek, sőt esetleg teljesen meddők is, hiszen ne felejtjük el, Eden már a török-bolgár szerződés megkötése után érkezett, utjára a szerződés megkötése után, egészen váratlanul került sor. — mindezekből kézenfekvő, hogy Angliát nemcsak meglepetésszerűen és váratlanul, hanem kínosan is érintette a bekövetkezett fordulat, amelyhez már csak jó képet vághatott, de változtatni már nem tudott. Megakadályozni mindenestire minden eszközzel törekszik majd a német előrehatolást, nem riad majd vissza a fegyveres lépésektől sem, de nem jelent túlzó jóslást, ha azt hisszük, hogy balkáni pozícióját mindenképpen elvesztette s ezt már Görögországban is csak ideig-óráig tudja fenntartani. Németország szilárdan és hatalmas teljében ott öröklik a Balkánon és hatalmas helyzetét Anglia nem rendítheti meg. A német bszre spekulálók irigyzatosul fognak csalódni.

Anagyszerű német diplomáciai összejáratknak és valóban sziszifuszi munkának oroszánrészt mindenestre Papen német nagykövete végezte el és végzi ma is, Franz von Papen, akít az angolok „elsőszámú közelkeleti ellenfelüknek” neveznek s a legszívesebben belefojtják a Márványtenger vizébe, mert számukra rendkívül bosszantó módon zavarja a brit uralmi köröket Ankarában, összekuszálta azt a nagy nehézséggel felépített szerződéses alapépítményt, amelyre a brit politika a Közelkeleten támaszkodott s amelyben annyira bízott.

Nem volt könnyű munka, annyi bizonyos. Törökország, amely a világháború után megkisebbedett, fokozott mértékben rászorult a Szovjetunió ellenében a brit támaszra, azonkívül Nagybritánia torkában is volt mindig. Tekintettel kellett lennie a Szovjetunióra is. Mindaddig, amíg a német-orosz viszonyban több volt az ellentét, mint a felhőtlen légkör, viszonylag könnyű dolga volt a török politikának s nem okozott gondot neki a német-ellenesség. Erre ugyan igyekezett is kompromisszumot kötni és a német iparral és kereskedelemmel továbbra is fenntartani a kapcsolatot. Amikor azonban a német-angol ellentétek kiélesedtek, sőt háborúval fenyegettek, Törökországnak — már csak jól felfogott pénzügyi okokból is — át kellett állnia a másik oldalra és megszakítani kapcsolatait Németországgal. A brit hírverés hatására nyugtalanul szemlélte mindazt, ami német részről érkezett, mert

az angol politika elhitette vele, hogy a birodalom Törökország ellen tör... Papen hallatlan erőfeszítéseket tett, a diplomácia minden alkalmazható fogását felhasználta, mindenütt ott volt és mindenütt művészettel, okosan és ügyesen érvet, ahol kellett, hallgatott, ahol kellett, ott viszont beszélt. Ez a hatvankétszázéves öreg junker, aki azelőtt soha nem foglalkozott külpolitikával, a diplomácia magas iskoláját sem volt alkalma kijárni, katonai és politikus volt, — olyan zseniális mestermunkát produkált, hogy „csodájára jár” most maga Eden angol külügyminiszter is, aki pedig magát tartja a ma élő legkiválóbb diplomatának...

Papen, a rajnamenti katolikus főúri család sarja eredetileg katonának indult. Aktív katonatiszt volt, hamar emelkedett, 1913-ban már katonai attasé Washingtonban, a következő évben Mexicóban. Ebben a minőségben világhírnévre jutott, mert közvetlenül azelőtt, hogy az Egyesült Államok beavatkoztak a világháborúba, Papen merész kísérletet tett, hogy az Egyesült Államokat harcba keverje Mexicóval s így elterelje Amerika figyelmét az európai háborúról. A kísérlet majdnem sikerült s nem Papen-en múlt a siker. Visszatérése után nem sokára Törökországba vezényelték, ahol a negyedik hadtest vezérkari főnöke lett.

Az összeomlás után birtokain gazdálkodik, majd a porosz Landtag tagja lesz, a centumpárt egyik erőssége s, mint ilyen, bízza meg Hindenburg 1932 júniusában a kancellár-

sággal, amikor Brüning teljesen tehetetlennek bizonyult a nemzetiszocialistákkal szemben. Papen is csakhamar rájött, hogy Hitlerrel szemben tehetetlen, ekkor tolja félre Schleicher, a becsúgyó katona, Hindenburg titkos tanácsadója; de Papen sem rest, kibékül Hitlerrel és összehozza Hindenburggal, Schleicher távozni kénytelen, Hitler kancellár lesz, Papen alkancellárságot kap. Azután mind nehezebb és súlyosabb feladatok megoldására vállalkozik: létrehozza a birodalom és a Vatikán megegyezését, a Dollfuss-elleni puccs után Hitler rendkívüli kövele Bécsben, egyike lesz az Anschluss létrehozóinak, majd Hitler Törökországba küldi, — akkor még nem is sejtve, hogy milyen fontos posztot ad volt alkancellárjának. Papen azóta némán, keveset beszélve és nyilatkozva dolgozott, tárgyalt, erős pozíciókat épített ki s most innen kiindulva rohamozza tovább Anglia omladozó keleti bástyáit a végső diplomáciai és katonai győzelemig!

Megalakult a Nagyvárad Sport Egylet Lövész-szakosztálya

Nagyvárad. Saját tud. Az elmúlt 22 esztendő román megszállás lehetetlené tette, hogy a lövészpárt a legcélszerűbb fejlődésnek indulhasson. Még a bevonult magyar ifjúnak sem adtak puskát a kezébe. Keserves elnyomatásunk mulasztásait éppen az ország érdekében mielőbb pótolnunk kell. Itt az ideje annak, hogy a nemzetnevelési szempontból is nagyjelentőségű és nemese sportág művelését újra felvirágoztassuk, hiszen a magyar mindig kitűnő céllovó volt.

Értesülésünk szerint az Országos Magyar Lövészszövetség már tárgyalásokat is folytatott a város vezetőségével és az NSE vezetőivel a céllovó sport fejlesztése érdekében és amint értesültünk, modern, a kor követelményeinek megfelelő lövőde kiépítése a közeljövőben megkezdődik. Negy segítségünkre van az, hogy puskákról s lövészerről a honvédelmi minisztérium fog gondoskodni, hogy ezzel lehetővé tegye a közkedvelt és hasznos sportág élénk gyarapolását.

A Nagyvárad Sport Egylet felismerve a nagyjelentőségű kérdést, megalakította a lövészszakosztályát, melynek elnöke: Thury László városi főügyész, a szakosztály vezetőjévé vitéz A. S. Bóth Sándor századost kérték fel. A feikért vezetők személyes garancia arra, hogy a szakosztály működése rövidesen nagy lendületet venne.

A lövészszakosztály működését azonnal emgkezd, mielőtt elegendő jelentkező lesz.

Eppen ezért felhívjuk magyar társadalmunk hölgyeit, férfait és ifjuságát, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek.

Jelentkezni lehet a Nagyvárad Sport Egylet titkári hivatalában (Katolikus Kőr) minden pénteken délután 6-8 óráig és vasárnap délután 4-5 óráig.

Közel kétezer pengő eddigi gyűjtésünk az árvízkarosultak javára

Meghatódottan és örömmel közöljük: gyűjtésünk, amelyet az árvízkarosultak javára indítottunk, a mai napon felülmelkedett az ezer pengőn és közel jár a kétezerhez. Ezt a szép eredményt elsősorban is az áldozatkészségéről, jótékonyágáról köszönmert Andrányi Károly és Fiai cégnek köszönhetjük, akik egyösszegben 1000 (egyezer) pengős adománnyal mutattak követendő példát azoknak, akiknek a mai viszonyok között is módjuk van arra, hogy az inségeseken nagyobb összeggel segíthessenek. Az Andrányi cég mindenkor előljárt a jótékonyágban és amikor a jótételezői társasultak javára indítottunk gyűjtést, akkor is hatalmas összeggel bizonyították be, hogy a magyar ember segítőkész nem késik

annan, ahol szükség van rá.

Eddigi gyűjtésünk:	807.- P
Fónay Károly, Jádremete	10.- "
Dr Udvarny Andrásné, N.-várad	20.- "
Lukáts Ödön keresk. N.-várad	10.- "
Istvánffy József, Nagyvárad	10.- "
Andrányi Károly és Fia R. T	
Nagyvárad	1000.- "
Összesen:	1857.- P

Aki háza egész jövedelmét felajánlotta az árvízkarosultaknak.

Budapestről jelentik Fojtik József budapesti hentes és mészáros a Pest szerkesztőségének levelet írt és felajánlotta háza egész havi lakbérét, amely többszáz pengőt tesz ki, az árvízkarosultaknak. A derek iparos 53 éves.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazoknak, akik szeretett drága halottunk

HORVÁTH LÁSZLÓ

elhunyta alkalmából részvétükkel fájdalunkat enyhíteni igyekezték, ezton mondanunk hálás köszönetet.

A gyászoló család

A visszacsatolt erdélyi részek közalkalmazottainak húszéves életgondja

A szolgálati és nyugdíjügyi viszonyok rendezése. Az erre vonatkozó 1200-941. M. E. számú rendelet hivatalos szövege. Részletes ismertetés a rendelettel kapcsolatos egyéb jogszabályokról

— Hatodik közlemény. —

12. §.

Munkások nyugbérének megállapítása.

Az állandóan alkalmazott munkások és napszamosok, valamint az ezekkel egy tekintet alá eső más alkalmazottak nyugbérének a 9000/1927. M. E. számú rendelethez csatolt 34. Kimutatásban feltüntetett összegekben kell megállapítani. Az így megállapított nyugbér fejében a 8000/1940. M. E. számú rendelet szerint járó nyugbérösszeget kell kifizetni.

(MEGJEGYZÉS. A 9000—1927. M. E. sz. rendelet 34. kimutatása szerint:

1. A 15 évnél kevesebb szolgálatidejű és még nem 60 éves, még munkaképes munkások nyugbére 10 évi állandó szolgálat után havi 20.40 pengő, 14 évi szolgálat után havi 22.80 pengő.

2. A 15 évnél hosszabb szolgálati idejű, 60 életévüket betöltött, s munkaképtelenné és keresetképtelenné vált munkás nyugbére

10 év után havi	34 P.
15 " " "	39 "
20 " " "	44 "
25 " " "	49 "
30 " " "	54 "
35 " " "	62 "
40 " " "	72 P.

A 8000—1940. M. E. sz. rendelet szerint a fenti megállapítású nyugbéréket is csökkentik, a többi nyugdíjához hasonlóan. Eszerint a fenti 1. pontban említett munkások kifizetésére kerülő nyugbére

10 évi szolgálat után havi	18.91 P.
14 " " "	21.31 P.

A fenti 2. pontban említett munkások kifizetésére kerülő nyugbére

10 évi szolgálat után havi	31.66 P.
15 " " "	36.26 "
20 " " "	40.96 "
25 " " "	45.56 "
30 " " "	50.26 "
35 " " "	58.18 "
40 " " "	69.68 P.

A felsorolt 5—5 év közötti időközben is a nyugbérének a növekvő évek szerint évenként 80—90 fillérrel emelkednek.)

13. §.

A végkielégítés megállapítása.

(1) A 10. § (1) bekezdésében említett annál az alkalmazottnál, akinek az 1923. évi július hó 1. napja előtti időben hatályban volt jogszabályok szerint, illetőleg a 11. § (1) bekezdésében említett annál az alkalmazottnál, akinek a hatályos jogszabályok szerint csak végkielégítésre van igénye, a végkielégítést a jelen rendeletben meghatározott rendelkezések értelmében beszámítható javadalmazás alapulvétele mellett, az arra nézve irányadó jogszabályok rendelkezéseinek megfelelően kell megállapítani.

(2) Az öt évnél rövidebb szolgálati idővel bíró alkalmazottnál a végkielégítésre való igénynek, valamint általában a végkielégítés összegének korlátozása tekintetében hatályos jog-

szabályok a jelen rendelet hatálya alá tartozóknál alkalmazást nem nyerhetnek.

(3) Végkielégítést nem lehet megállapítani olyan alkalmazottnak, aki magyar vagy a román hatóságtól törvényes végkielégítésben részesült.

(MEGJEGYZÉS. Az 1923. évi július 1-e előtti hatályos jogszabály az 1912: 65. t.-c. volt, melynek 31. §-a azzal kezdődött, hogy az a tisztviselő, altiszt és szolga, ki 40-ik életéve előtt lépett hivatalba, már öt évi beszámítható szolgálati idővel is megszerezte a nyugdíjra való jogosultságot, s 10 évi beszámítható szolgálat csak akkor kellett a nyugdíjképesítéshez, ha az illető alkalmazott 40 éves kora után lépett hivatalba. Az idézett törvények 48. §-a aztán a végkielégítés esetét úgy szabta meg, hogy amennyiben a nyugdíjazásra előírt legkisebb időt valaki nem töltötte be, de mégis a nyugdíjazás szüksége áll be az illetőre, akkor öt végkielégítéssel kell ellátni. A végkielégítés összege az 5 éven aluli szolgálati idő esetén egy évi fizetés, 5—10 év közötti szolgálati idő esetén két évi fizetés összege.

Ezt a törvénybeli rendelkezést törvényhozási felhatalmazásra az 1923. évi 6000. M. E. sz. rendelet alként változtatta meg, hogy a nyugdíjképesítés legkisebb idejét mindenkire nézve 10 évre emelte föl. Csak az özvegyeknek hagyta meg azt a jogot, hogy elhalt férjük 5 évi szolgálati idő után is nyugdíjigényt adott nekik, ha ugyan férjük már végkielégítésben nem részesült.

A 6000 M. E. számú 1923-ik évi rendeletet továbbfejlesztette az 5100. M. E. számú 1924. évi rendelet, mely kimondotta, hogy öt évnél kisebb szolgálati idő esetén az illető alkalmazott csak akkor tarthat igényt végkielégítésre, ha teljesen képtelen a munkára és keresetre. Ezt a képességhiányt közhatalos orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni. Ha igazolva van, akkor az utolsó fizetés teljes összegét lehet alapul venni a végkielégítés kiszámítására, egyébként ennek csak a 60 százalékát.

Az erdélyi szabályrendelet fenti szakasza ezeket a korlátozásokat törli.)

14. §.

Az özvegyi nyugdíj (végkielégítés) megállapítása.

(1) Az özvegyi nyugdíjat (végkielégítést) aszerint, hogy az elhalt férj a jelen rendelet 10. §-nak (1) bekezdése 11. §-ának (1) bekezdése alá eső alkalmazott vagy nyugdíjas volt-e az említett rendelkezések értelmében megállapítandó beszámítható javadalmazás alapulvétele mellett kell megállapítani.

(2) Az özvegyi nyugdíj (végkielégítés) megállapítása és folyósítása tekintetében egyébként a hatályos jogszabályok irányadók.

(3) A jelen rendelet hatálya alá tartozó munkás özvegye — amennyi-

ben részére román jogszabály ellátást biztosít — a jelen rendeletben meghatározott feltételek fennforgása esetében özvegyi nyugbérre tarthat igényt. Az özvegyi nyugbért annak az összegnek 50%-ában kell megállapítani, amelyre az elhalt férjnek a jelen rendelet 12 §-a szerint nyugbér fejében igénye volt, illetőleg igénye lett volna.

(MEGJEGYZÉS. Az özvegyi nyugdíjra nézve alaprendeletek az 1912: 65. t.-c. 51-61 §-ában vannak. Ezekkel kapcsolatos még néhány újabb érdelet.

Az államháztartás egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924: IV. t.c. alapján kiadott 5100-924. M. E. sz. rendelet a 10 évnél kevesebb szolgálati idejű közalkalmazottnak ugyan nem ad nyugdíjat, az ő özvegye nyugdíjigényét azonban kifejezetten fenntartotta, ha a férj 40 éves kora előtt lépett szolgálatba és véglegesített állapotban volt. Tehát özvegyi nyugdíj már a férj 5 éves beszámítható szolgálati idő után is járhat.

Az özvegyi nyugdíj összege a törvény 53. §-a szerint, illetve az ennek helyébe lépett 1924. évi 5100. M. E. számú és 1927. évi 9000. M. E. számú rendeletek szerint: a férj legutolsó beszámítható fizetésének a felérése. Ha pedig a férj nyugalmazott állapotban halt el, s nyugdíja kevesebb volt, mint a 50 százaléknál, akkor a fizetésnek ezt a kevesebb százalékát kell özvegyi nyugdíjnak venni. Az 5100—924. M. E. számú rendelet táblázat is állított fel az ilyen esetekre. Eszerint a nyugdíjas állapotban elhalt férj után az özvegyi nyugdíj a férj fizetésének 40 százaléka, ha a férj szolgálati ideje 5—10 év volt; minden további szolgálati év után 2-2 százalékkal több az özvegyi nyugdíj; míg a 15-ik szolgálati évtől kezdve eléri azt az 50 százalékot, ami azután a további szolgálati évek után változatlanul megmarad.

Jól megkülönböztetendő, hogy nem a férj által elért nyugdíj összegének, hanem a férj legutóbbi fizetésének a százaléka az özvegyi nyugdíj. Mint-hogy azonban a nyugdíjszabályrendelet 10. és 11. szakasza a román uralom alatt eltelt időre nézve számbavesszi a fizetések olyan emelkedését is, ami tényleg nem történt meg, csak a magyar hatóságok szerint meg kellett volna történnie. — ez a körülmény már kihat az özvegyi nyugdíjakra is.

A 9000—1927. M. E. számú rende-

let a tisztviselői rangokba nem sorozott egyes kategóriákra nézve az özvegyek nyugdíját külön számszerűséggel is megállapította. Ilyenek:

a) Az állami díjnokok özvegyei. Ezek nyugdíja férjük 5 és 6 évi szolgálati ideje után havi 51.50 pengő.

7, 8, 9 évi szolgálati ideje után 54.50 p.
10-12 évi szolgálati ideje után 57.— p.
13-15 évi szolgálati ideje után 60.— p.
16-18 évi szolgálati ideje után 65.50 p.
19 vagy ennél több év után 71.— p.

b) Az állami szakdíjnokok özvegyei férjük szolgálatának fentebbi időfokozatai szerint havi 54.50, 57.—, 60.—, 65.50, 71.— és 76.— pengő nyugdíjban részesülnek.

c) Az állami kiegészítő szolgák özvegyei ugyanancsak a fenti időfokozatok szerint havi 42.—, 43.50, 45.50, 47.50, 49.—, 50.50 pengő nyugdíjat kapnak.

d) Az államvasúti tisztviselői előképzésű havidíjasok és napidíjasok özvegyei férjük 5 éves szolgálati ideje után havi 57.—

10 éves szolgálati ideje után havi 62.50
15 éves szolgálati ideje után havi 68.—
20 éves szolgálati ideje után havi 85.50
25 éves szolgálati ideje után havi 92.— pengő özvegyi nyugdíjra jogosultak.

Tisztviselői előképzéssel nem bíró államvasúti havidíjasok, napidíjasok és irodában foglalkoztatott napibéresek özvegyei nyugdíja az előbbi jelzésű szolgálati idők szerint havi 54.50, 60.—, 62.50, 73.50 és 85.50 pengő.

Az altiszti teendőket foglalkoztató napibéresek özvegyei nyugdíja az előbbi szolgálati idők szerint havi 43.50, 47.50, 49.— és 53.— pengő.

A 8000—1940. M. E. sz. rendelethez kiadott pénzügyminiszteri kimutatás a fentebbi a), b) és c) pont alatti özvegyi nyugdíjakat kevesbítette.

Eszerint az állami díjnokok özvegyei 47.—, 49.—, 50.68, 53.01, 55.80, 60.91 és 66.03 pengő;

az állami szakdíjnokok özvegyei 50.68, 53.01, 55.80, 60.91, 66.03 és 70.68 pengő;

az állami kiegészítő szolgák özvegyei 39.06, 40.45, 42.31, 44.17, 45.57 és 46.96 özvegyi nyugdíjat kapnak.

Az 1912: 65. t.c. (a nyugdíjazási alaptörvény) 59. §-a felsorolja az özvegyi nyugdíj megszűnése esetét. Ezek közt van az, ha az özvegy újból férjhez megy, s ha közbotrányozást okozó erkölestelen életet él. Ha az újból férjhez ment özvegy második férje is meghal, az özvegy nyugdíja az első férje utáni nyugdíjazására ismét föltételezhető.

Az 1912: 65. t.c. 61. §-a szerint az özvegynek végkielégítésre van igénye, ha férje a szolgálatban még nem töltötte be azt a legkisebb szolgálati időt (5 évet véglegesített állásban, 10 évet egyébként), mely a nyugdíjazásra jogot adhatna. A végkielégítés összege a férj fizetése és más beszámítható javadalmazása (lakáspénze, családi pótléka) egyévi összegének a negyedrésze.

(Folytatása következik.)

Görögország és Anglia megegyeztek

Zürichből jelentik: Athéni politikai körökben kijelentik, hogy Eden tárgyalásai eredményel juttak. A leg-több vitás kérdésben Anglia és Görögország között megegyezésre jutottak. Eden megbeszéléseket folytatott

a görög miniszterelnökkel és más magasállású görög személyiségekkel. Tiszteletére Athénben villásreggelit adtak hétfőn, amelyen a görög miniszterelnök és több görög miniszter is megjelent.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30,
félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

**BABITS MIHÁLY SZÉKFOGLA-
LÓJA AZ AKADÉMIA. A Magyar
Tudományos Akadémia I. osztálya
Melich János egyetemi tanár elnök-
létségével felolvasó ülést tartott, amely-
nek tárgya Babits Mihály, a kiváló
költő és prózaíró székfoglaló előadása volt.
A betegsége miatt megjelenésében
akadályozott költő helyett Rédey Ti-
vadar olvasta fel Babits székfoglaló-
ját, Sophokles fordításának néhány
részletét.**

**FRANCO TÁBOROK IS KÉPVISEL-
TETTE MAGÁT ALFONZ KIRÁLY TE-
METÉSÉN.** Rómából jelentik: (MTI) A
Santa Maria degli Angheli templomban
XIII. Alfonz temetésén megjelent III.
Viktor Esmáuel király és császár hit-
vesével, a piemonti herceg és a sa-
voyai ház több tagja. A temetésen Mus-
solini és Franco is képviseltette magát.
A koporsót ideiglenesen III. Sándor
pápa sírhelyére alatt helyezték el.

**MEGKEZDŐDÖTT A MAGYAR-
OLASZ KULTURÁLIS BIZOTTSÁG
ÜLÉSSZAKA.** Budapest, MTI. Jelen-
ti: A magyar-olasz kulturális ve-
gyes bizottság megkezdte az évi ren-
des ülészekat. Az ülést megelőzően
Hóman kultuszminiszter villásreggelit
adott a Gellért-szállóban a bizottság
tagjainak a zeneművészeti fő-
iskolán rendezett hangversenyen vet-
tek részt, majd Ulllein-Revetzky An-
ta, a külügyminisztérium sajtó és
kulturális osztályának vezetője adott
vacsorát tisztelőikre.

Gyorsírást, gépirást

Szabó Ferenc

okl. írásszaktanítónál tanulhat

Kossuth L. u. 11. II. em.

Elfogták Simák György betörőt.
Nagyvárad. Saját tud. A rendőrség el-
fogta Simák György 12 évre itélte be-
törőt, akit a közkegyházba szállítottak
operálás végett, de onnan Tinka Er-
zsébet nevű régi ismerőse segítségével
megszökött s 12 rendbeli betörést kö-
vetett el a városban. Rendőrségi ki-
hallgatása után átkísérték az ügyész-
ségi fogházba.

Eltiltott román lapok. Nagyvárad.
Saját tud. A vármegye hivatalos lap-
jának legutóbbi száma közli a minisz-
terium rendeletét, amelyben az Ara-
don megjelenő Biserica și Școala és a
Știrea című románnyelvű lapok ter-
jesztését a vonatkozó törvényekik
alapján eltiltotta. A kereskedelem és
közlekedésügyi miniszter pedig a sajtó-
termék postai szállítási jogát meg-
vonta.

Zündapp & Phänomen

motorkerepárok újak és hasz-
nalnak részlete is kaphatók

BALKUS autószerelő

Nagyvárad, Gr. Bethlen f. utca 9.

**Horváth Árpád miniszteri biztos
megkezdte működését az Iparkamará-
nál Nagyvárad.** Saját tud. Horváth
Árpád, a nagyvárad Kereskedelmi és
Iparkamara kinevezett miniszteri biz-
tos kedden elfoglalta hivatalát és
megkezdte működését. A miniszteri
biztos működésével kapcsolatos rend-
kezelések szerint a biztos mellé a keres-
kedelmi és közlekedésügyi miniszter a
kamarai érdekeltségek sorából negy-
ven tagú véleményező bizottságot ne-
vez ki, amelynek összeállítására vonat-
kozó előkészítő munkálatokat a kama-
rai miniszteri biztos már meg is
kezdte.

**Az osztályorszájáték mai húzásán a
következő számok nyertek:** huszezer
pengőt 44.143. ötezer pengőt 68.578.
négyezer pengőt 16.997. ezer pengőt
32.273, 35.328, 63.027 86.947, nyolcszáz
pengőt 7238, 17.050, 39.310, 43.810. (Fele-
lősség nélkül.)

**Nagyvárad textilközpont felállítását
szorgalmazza a Kereskedelmi Csarnok.**
Nagyvárad. Saját tud. Megírtuk, hogy
a közellátási minisztérium rendeletet
adott ki, melynek értelmében kijelölik
azokat a kereskedőket, akik textil-
nagykereskedéssel foglalkozhatnak.
A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok,
mint érdekképviselet, a rendelet meg-
jelenése után értekezletet hívott össze,
amelyen a textillekkel áttanulmá-
nyozták a törvényt, amelyet sokszorosít-
va az érdekeltek között kiosztottak. A
Kereskedelmi Csarnok vezetősége el-
határozta, hogy a nagyvárad textil-
nagykereskedők érdekeinek megvéde-
sért egységesen lép fel és egyben
megteszi a szükséges lépéseket abban
az irányban, hogy Nagyváradon textil-
központot állítsanak fel.

**ORSZÁGOSAN KÖRÖZIK A MEG-
SZÖKÖTT KOVARCZ EMILT.** Buda-
pestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt
a honvédtörvényszék Kovarcz Emil or-
szággyűlési képviselőt, mert tudott ar-
ról a merényletről, amelyet 1939-ben
kézigránátokkal a dohányutcai zsiná-
gából kijövő zsidók ellen követtek el,
kétévi börtönrre, ötévi hivatalvesztésre
és lefokozásra ítélte. Az ítéletet szom-
baton akarták kézbesíteni Kovarcz
Emilnek, akit azonban nem találtak
Haller utcai lakásán és hollétéről hoz-
zártarozói sem tudtak felvilágosítást
adni. Ezért az államrendőrség buda-
pesti főkapitánysága körözölevelet
adott ki ellene.

**MEGINDUL A KÖZVETLEN SIN-
AUTÓBUSZ-FORGALOM JUGO-
SZLÁVIAVAL.** Belgrád, (Bud. Tud.)
Magyarország és Jugoszlávia között
tárgyalások folytak Árpád rendszerű
sinautóbusz forgalomba helyezése
tárgyában. Valószínű, hogy a tavaszi
budapesti és belgrádi vásárok alkalmá-
ból március végén megnyitják
Budapest és Belgrád között az Ár-
pád-sinautó forgalmat. Ez a forga-
lomba helyezés ideiglenes lesz és az
állandó sinautóbusz összeköttetésről
később döntenek.

Tiszta szesz kapható Nánássy

Kazinczy F. u. 4.
Szinház mellett.

Felhívás a lótarló gazdákhöz. A pol-
gármester felhívja a lótarló gazdák fi-
gyelmét, hogy folyó hó 7-án délelőtt 9
órákor a városi szarvasmarhavásártár-
cédulaháza előtt a lovakból újból vér-
vételt lesz. Felhívja a polgármester
azon lótarlódonosokat, akiknek álla-
taiból február 4-én 21-én vért vettek,
azokat a második vérvétel végrehaj-
tása céljából a fenti napon vezessék
elő. Aki az állatainak clovezetését
elmulasztja, ellenük a teszigorubban
fognak eljárni.

Fajmagyarok

**A német nemzetiszocializmus elmé-
leti síkjának szélső jobbszárnyán meg-
húzódó Rosenberg-féle legülzöttabb
faj- és vérelméltre emlékeztető ki-
szólások és utalások jelennek meg
legújabb nagyvárad lapjaink ő-
smagyar, táltosjelölt felelősszerkesztő-
jének tollából. Elmefuttatásai egyéb-
ként említést sem érdemelnek. Kiszó-
lásai azonban veszedelmesek, mérge-
zők és végső gyökerükben mindenki-
vel szembefordulnak, aki magyarság
szempontjából ebben az országban,
városban számított és számít.**

**P. Gulácsy Irén a Szigligeti Társa-
ság műlheteti estélyén elmondott val-
lomásában azt mondotta, hogy: „azok
az eszmeáramlatok, amelyeknek lé-
nyege pedig nyilvánvalóan a leg-
megdöbbentőbb pogányság. —
hazánkat sem kerülték el. Így az egyik
ilyen irányzat követői. — már kezd-
tek táltosokat szegődtetni és fehér lo-
vakat áldozni, ameddig a törvény ke-
ze le nem csapott rájuk.” Nos hát az
eszmeáramlatok már jelentkeznek ná-
lunk is és a táltosok is kezdik hallat-
ni hangjukat. Hallgassuk csak. Emli-
tett lapjaink az „Elnémult haran-
gok” filmváltozatáról elmélkedve így
ír: „... sokszor olyanok igekeznek a
magyar problémák megoldására taná-
csokat adni, akik maguk sem magya-
rok, ereikben nem a mi vérünk pe-
zseg.”**

**Ezentúl tehát csak azoknak sza-
bad kongatni a vészharangot, aki-
ket a táltosok hites vérvizsgálata ma-
gyaroknak minősít. Hogy lapjaink
cikkirója ezt a legülzöttabb vérelmé-
letet vallja, ez egyedül reá tartozik.
Mindenképp jóhiszemű meggyőződése
üdvözi. Ha ereiben százpercentes
magyar vér pezseg és az néha elborít-
ja az agyát, az teljesen magánügy. De
túlzó vérelméletének hangoztatásával
megtévesztő munkát folytat és szembe-
fordul a magyarság szentistváni meg-
fogalmazásával, az egyedül lehetséges
és valóságos középeurópai magyar
céllkitűzésekkel.**

**Vegyük tehát sorba az állításokat.
A vészharangot csak vérvizsgálaton
átesett fajmagyar kongathatja. Vesze-
delmes elmélet. Az említett nagy vé-
tesek, Ravasz és Makkai, az első kon-
gatások után belefáradtak gyáván és
elhagyták a harangot. A Fiedlerok,
Majláthok, Vorbuchnerok a vér-
tilalom dacára is húzták az utolsó**

**pillanatig és nem fáradtak el a kon-
gatásban. Kérdezzük: mi lett volna
itt, ha ezek nem kongatják a magyar
iskola, a magyar népnevelés, a ma-
gyar kitartás vészharangját. A cikkiró
vérelmélete fabatkát sem ért volna.
Aminthogy ezután sem fog érni sem-
mit.**

**Mert csak nézzünk körül hazánk-
ban. Mi lett volna, ha Szent István,
Szent László, Nagy Lajos, Hunyadi
Mátyás nem buzgókodtak volna a
magyar problémák megoldásában?
Hiszen ereikben „nem a mi vérünk
pezsdült.” Mit vesztett volna a ma-
gyarság, ha Petőfit, Kossuthot, Szé-
chenyit, Prohászkat, Apponyit, Göm-
böst „vértalalom” címén félreállítják
a „magyar problémák” színteréről?
Vagy mit szól a helyi táltosjelölt el-
méletéhez, Hóman, Keresztes-Fischer,
Reményi-Schneller miniszter és a töb-
bi vértalalmas magyar közéleti vezető
egyéniiség? Azután itt, a magunk
házatáján: a Bröszteleknék, Schri-
ferteleknek, Imrikeknék, Krügereknék,
Schefflereknék, Cziffráknék, Mar-
kovicsokknak, Kövéreknek, Hlatkyk-
nak, Thuryaknak, Góthayaknak nincs
helyük a magyar közéletben, ha lap-
társunk vérelméleti szakértőjének ro-
senbergi kinyilatkoztatását komolyan
vesszük. Róla még nem tudjuk, hogy
nem rekeszti-e ki saját magát is a vér-
próbások közül. Lelki alkata és egyéb
ismertető jegyei ebben a tekintetben
nem valami biztatóak. Ezt azonban
nem kutatjuk.**

**Végeztül Csanádosról és Börvely-
ről, két szatmármegyei nagyközsegről
emlékezünk meg. Az 1920-as határ-
kiigazításnál Csanádos színtiszta sváb
lakossága 80 magyar nemzeti zászlóval
vonult ki a bizottság elé és kérte
Magyarországhoz való csatolását.
Mégkínózták akkor a fél jutot és
zászlótlótló kísérték be a szatmári tör-
vénszékhez.**

**Börvely színmagyar, kávinista la-
kossága is kivonult a bizottság elé, de
memorandumában az állott, hogy ne
szakítsák el Nagykárolytól, mert oda
jár be a heti nagyvásárra. Nem aka-
runk az összehasonlítással bizonyítani,
de jellemzőnek tartjuk lapjaink
vérelméletére. Sapienti sat.**

**S még valamit. Mit szól a cikkiró
direktora az egész magyar problémás
vérelmélethez?**

(P. I.)

HALÁLOZÁS Mint résztvevő ér-
tesülünk. Platt Józsefné, született
Melczner Anna, életének 50-dik, há-
zaságának 18-dik évében hosszas
szenvedés után elhunyt. Temetése
szerdán délután 3 órákor lesz az Ola-
si temető Haller kápolnájából.

**74 éves Várady Imre a jugoszlávai
magyarság egyik vezetője.** Belgrádból
jelentik: (MTI) Dr Várady Imre sze-
nátor, a jugoszlávai magyarság egyik
vezetője, szombaton töltötte be életé-
nek 74. évét. Ebből az alkalmából szá-
mos jugoszlávai magyar egyesület
küldöttsége kereste fel a szenátort, aki
meghatottan mondott köszönetet. Va-
rady válaszában hangsúlyozta, hogy
közéleti működésénél legfőbb célja a
jugoszlávai magyarság egységének
megteremtése volt. Ezt az egységet
most végül sikerült létrehozni.

ÜGYVÉDI HIR. Dr Dobay Kálmán
ügyvéd irodáját Szaniszló u. 4. szám
alá áthelyezte. Telefon 11-15.

**Ötnapos gyümölcsápolás és védeke-
zési tanfolyam.** A m. kir. földművelés-
ügyi minisztérium a gyümölcssterme-
lők és kedvelők részére folyó hó 15-től
15-ig ötnapos tanfolyamot tartat, azzal
a céllal, hogy a résztvevők a legfonto-
sabb gyümölcsápolási, kezelési és vé-
dekezési tudnivalókkal úgy gyakorlat-
ban mint elméletben megismerkedje-
nek. A tanfolyam egész napos, délelőtti
közeli gyümölcsösben gyakorlati mun-
kákkal, délután vagy este elméleti elő-
adásokkal. A tanfolyamra szükséges
szerszámokat, védekezőanyagokat, per-
metezőgépeket a minisztérium bocsátja
rendelkezésre. A tanfolyam vezetője
Galli János Békés vármegye gyümölcs-
termesztési intézője. A tanfolyam tel-
jesen ingyenes, azon bárki résztvehet
vagy a teljes tanfolyamon, vagy csak
a délutáni előadásokon. Jelentkezni
folyó hó 8-ig Nagyvárad hegybírói hi-
vatalában lehet.

**Kávéhazakban és vendéglőkben kérje
Magyar Lapok-at.**

Csütörtökön bemutató a Belvárosban!

**A szerelem
nem szégyen**Szerdán
utoljára **Vissza az úton**Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuthu. 1
(volt Dorian)**Ma Márciusi mese**legaktuálisabb film. Otlet, humor, kacagás. — Pótkép: Ezeréves Magyarország
Turay Ida, Berky L., Kabos és Gózon

APOLLO Filmszínházban

Ma!

Kék madárMűsoron kívül: **Alli Baba Kínában** és **hiradó.****RÁDIÓ****SZERDA, MÁRCIUS 5.**

Budapest I.

- 6.40 Ébresztő. Torna.
7.00 Hírek. — Közlemények. — Étrend.
Hanglemezek.
10.00 Hírek.
10.20 „A marajói pokol.”
10.45 „A világ legnagyobb rádiószínháza.” Irta Willant Rezső Felolvasás.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00 Harangszó. Himnusz. Időjárás-jelentés.
12.10 Hanglemezek.
Közben
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.
13.30 A 15. honvédegyezred zenekara. Vezényel Seregi Artúr.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Szórakoztató zene. Hangfelvétel.
16.10 „Asszonyok tanácsadója.” Arányi Mária előadása.
16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés-hírek.
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 A Rádió Szalonzenekara. Közreműködik Madaras Gizella.
18.10 „Elnyomta-e Magyarország a nemzetiségeket.” Pongrácz Kálmán dr előadása.
18.40 Rachmaninov: Holtak szigete — Szimfonikus költemény. Hang-lemez.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 „A magyar labdarúgás 1941. évi munkaprogramja.” Németh Gy. előadása.
19.40 Hajdú Anna és Géczy Dömötör magyar nótákat énekel, kíséri Farkas Jenő cigányzenekara.
20.30 „Magyar önismeret.”
20.35 A Liszt Ferenc Társaság hangversenyének közvetítése a Festetics-palotából.
21.40 Hírek, időjárásjelentés.
22.00 Hanglemezek. I. rész: Táncelemek. II. rész: Magyar néptán.
23.00 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
23.25 Szalonötös.
24.00 Hírek.

Budapest II.

- 18.40 Olasz nyelvtanítás. Gallerani Bonaventura előadása.
19.05 Klarinét- és hárfakettősök.
19.30 „Világhírű múzeumok.” A bécsi Kunsthistorisches múzeum.
20.00 Hírek.
20.10 Székesfehérvári Tűzoltózenekar. Vezényel Magyar László Dénes.
21.10 „Parady, az örök kísérletező.” Dallos László előadása.
21.35 Időjárásjelentés.

Frenozel Sándor**Tűkőr és üvegszolda****Tábla-üveg nagy raktár
Képervezés
Melegágyrámák és üvegek**

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

**Kisipart támogató intézkedéseket
léptet életbe a kormány****Munkaalkalmak teremtése. — Százmillió pengőt juttattak a kisiparosságnak a közszállítások**

Budapest, a MTI jelenti: Az iparügyi kormányzat olyan adat felvételére elölmunkáitait indította meg, amely a kisiparosság gazdasági, szociális és kulturális helyzetét fogja feltárni. Részletes képet kapnak majd az illetékes körök és ezzel megkönnyítik az egész kisiparosságot átfogó korszerű intézkedéseket. Természetesen nem fogja lényegesebben módosítani a kisiparosság támogatására szolgáló eszközöket, amelyek a gyakorlatban jól beváltak (közszállítások biztosítása, a kisipar számára hitelkötések, a kivétel előmozdítása, tanfolyamok stb.) de az egyes eszközök felhasználásának tekintetében bizonyára újbaigazításként fog szolgálni.

A kisipart támogató intézkedések között gazdasági és szociális szempontból egyaránt a legfontosabb a munkaalkalmak teremtése. Ezen a téren az elmúlt években számos mélyreható intézkedés történt. A közszállítások odaítélésénél igyekeztek a kisiparosok munkaalkalmát szaporítani. A legutóbbi három év alatt a kisiparosságnak juttatott közszállítások és közmunkálatok értéke kerekén 100 millió pengő volt.

**Részletesen szabályozták az olaj-
árakat**

Budapest, a MTI jelenti: Az árelenőrzés országos kormánybiztosa megállapította és részletesen szabályozta a fűtőolajok árát, valamint a fűtőolajok felújítására végzett munka árát és az így felújított olaj árakat.

A kormánybiztos a mai napon kiadott rendelettel szabályozta a készbőr forgalomba hozatalával foglalkozó nagy és kiskereskedők által felszámítható legmagasabb haszonkulcsot. A 40% elszapannosított zsírsavat tartalmazó kén-szappan gyári eladási árát száz kilogrammonként 90 pengőben állapította meg a kormánybiztos. Ehez az összeghez a mindenkori forgalmi adóválság számítható hozzá. A forgalmi ár legfeljebb a forgalmi adóval növelt gyári ár 30%-os bruttó összeggel növelt értéke lehet.

Rendelet a kötelező zsírbeszolgáltatásról

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány a honvédség és a polgári lakosság élelmezésének biztosítása érdekében elrendelte, hogy mindenki, aki sertést közhasználatra vág le, köteles a sertés élő súlya két százalékának megfelelő közhasználatra alkalmas, gondosan kezelt, idegen anyagtól mentes olvasztott sertészsírt a m. kir. közéletmelzési hivatal rendelkezésére bocsátani. A zsírt heten-

ként egyszer kell beszolgáltatni. A beszolgáltatott zsírt a Hangya, a Hanza, a kijelölt hentes, köteles átvenni és készpénzzel kifizetni. — A rendelet március 10-én lép hatályba.

Engedélyezték a nyers és olvasztott faggyú árának emelését

Budapest, a MTI jelenti: Az árelenőrzés országos kormánybiztosa a nyers és olvasztott faggyú árának jelentős emelését engedélyezte. A faggyút mint igen fontos alapanyagot, számos iparágban alkalmazzák és a nyomott árak miatt az érdekelt iparágak faggyúszükségletüket csak nehezen tudták beszerezni. A rendelet módját nyújt arra is, hogy a feldolgozó ipar méltányos áron fedezhesse faggyúszükségletét.

Az árelenőrzés országos kormánybiztosa rendelettel szabályozta a szűcsipar és szűcskereskedelmek használatát.

Ötvennégy vádlott fölött ítélkezett a bukaresti hadbíróóság**Letartóztattak 240 személyt, akik angol szolgálatban állottak**

Bukarestből jelenti: (MTI) A hatóságok letartóztattak 240 egyént, köztük 60-at Bukarestben. A letartóztatottak eddig angol köröknek dolgoztak vagy ilyenekkel összeköttetésben állottak.

Bukarestből jelenti: (MTI) A lázadók bűnpörében a hadbíróóság hétfőn 54 vádlott felett ítélkezett. 46 vádlottra 6 évi kényszermunkától három hónapi börtönbüntetésig terjedő különböző büntetéseket szabott ki, 8 vádlottat felmentett a bíróság.

SZÍNHÁZ**A színházi iroda közleményei:****Hajnalodik**

Fekete István kitüntetési színműve, a Hajnalodik, amely a budapesti Magyar Színházban nap-nap után fokozódó sikerrel közeledik a 200-ik előadásához kedden este kerül színre Nagyváradon a társulat legkiválóbb erőinek előadásában Sármágy Miklós rendezésében. A Hajnalodik című színmű egyik fő érdekessége, hogy Nagyváradon töltötte, hol a 22 éves megszűlés alatt a magyar kisebbség sorsát érezte is. Ezt írta meg a Hajnalodik című színműben olyan tökéletesen, hogy darabját ki is tüntették. A román bevonulás, a 22 éves megszűlés, a román kivonulás és a magyar bevonulás mind megelevenedik a néző előtt.

A Hajnalodik Budapest után Nagyváradon kerül először színre. A Hajnalodik minden előadására az érdeklődés óriási és egész biztosan minden előadás zsúfolt házak előtt kerül színre. Kedden este A. bérletben, szerdán B. bérletben, csütörtökön és pénteken este bérletszűnetben lesz a színház műsorán mindenkor rendez helyarákkal A nagy érdeklődésre való tekintettel

jegyekről ajánlatos lesz előre gondoskodni mert este a pénztárnál jó hely nem lesz kapható.

— Szombaton délután 4 órakor filléres helyárrakkal Judit kapitánál című zenés vígjáték kerül színre. Helyárrak 30 fillértől 120 fillérig.

Heti műsor:

Kedd este háromnegyed 8 órakor:

Hajnalodik.

Szerda este háromnegyed 8 órakor:

Hajnalodik.

Csütörtök este háromnegyed 8 órakor:

Hajnalodik.

Pénteken este háromnegyed 8 órakor:

A színiévad legnagyobb sikere: HAJNALODIK. Fekete István 3 felvonásos színműve. Történik Nagyváradon. A budapesti Magyar Színházban eddig több mint 100 előadást ért meg. Rendező: Sármágy Miklós. — Kedd este A. bérletben, szerdán este B. bérletben.

Csütörtökön délután 4 órakor filléres helyárrakkal: Tokaji aszu.

— Jegyek a fenti előadásokra már várhatóak a színház pénztáránál.

A mozgóképszínházak műsoraBelvárosi: **Vissza az úton.**Korona: **Márciusi mese.**Apollo: **Kék madár.**

Jelentkeznek a piacon a tavaszi újdonságok és egyre nő a drágaság

Visszaélések a leinek pengőre való átszámításánál.
Szigorú ellenőrzés kell a piacon

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői piacon közepes felhozatal mellett tartottak voltak az árak, a forgalom általában nagy volt. Különösen a tavaszi virágmagvak, veteménymagvak s gyümölcsfacsemeték iránt volt nagy a kereslet. A sóskán és spenóton kívül más tavaszi újdonság még nem volt a piacon. A terménypiacon nagyban gátolta a jelentősebb üzletkötéseket az a körülmény, hogy csak kevesen rendelkeznek az előírt vásárlóigazolvánnyal. Részletes beszámoló a következő:

Zöldségpiac. Közepes felhozatal. Levesbevaló zöldség vegyesen kg 10—10 fillér, burgonya: Ella rózsza nagy tételben mázsánként 12—13 P, bihari rózsza 18—20 P, kis tételben Ella rózsza kg 13 f., vöröshagyma kg 21 fillér, makói fokhagyma kg 80—100 fillér, fehérkáposzta fejenként 15—20 fillér, vöröskáposzta 15—20 fillér, karaláb drb 6—12 fillér, karfiol drb 1—1.10 P, keleti sóska kg 1.40—1.50 P, mezei sóska csomója 10—15 fillér, spenót kg 1.20 fillér, galambbegy csomója 5—12 fillér, csiperke gomba kg 5 P, hordóskáposzta kg 28—30 fillér.

Gyümölcsiac. Jó felhozatal almából és narancsból. Alma gyengébb minőségű kg 60—70 fillértől, jobb minőségű kg 1 P-től, narancs fajta szerint kg 1 P-től, citrom drb 10 fillértől koszorús füge kg 3 P, szentjánoskenyér kg 2 P.

Gyümölcsfacsemeték. Közepes felhozatal. Nagy kereslet kajszinbarack után. Az árak az elmúlt tavaszi árakkal szemben 20—30 százalékos emelkedést mutatnak. Emelkedett a virág-csemeték, virágmagvak és veteménymagvak ára is.

Tejpiac. Feltűnő gyenge felhozatal, az árak nagyarányban emelkedtek. Tej lit. 33 fillér, tejföl lit. 1.40—1.70 P, tehéntúró kg 1.40—1.80 P, falusi vaj nem volt a piacon. Főzővaj viszontelárusítónál kg 5 P, teavaj kg 5.70 P.

Tojás. Közepes felhozatal, élénk forgalom. Tojás párja 18—20 fillér.

Halpiac. Közepes felhozatal. Vegyesen volt a piacon jegelt és élőhal, a forgalom élénk volt. Árak: élő csuka kg 2 P, jegelt csuka kg 1.50 P, kárász kg 2 P, hízlalt ponty kg 2.27 P, egész apró körösi hal kg 80 fillér. Balatoni jegelt halak: gárda hal kg 1.40 P, kecsge kg 1.60 P, fogas kg 4 pengő.

Baromfiipiac. Gyenge felhozatal, az árak tovább emelkednek. Sütnivaló csirke párja 5.50—6 pengőtől, fiatal jérce párja 9—10 P, tyúk drb 5—6 P, pulyka sovány drb 15 pengőtől, sovány liba drb 8—10 P, kövér liba kisebb drb 16 P, teljesen kihízott 22—23 P.

Napraforgó olaj. Gyenge felhozatal lit. 2.20 P.

Terménypiac.

A tengeri zárolása miatt ez a cikk is kezd eltűnni a piacról. Mint bevezetőnkben már említettük, a szükséges vásárlási igazolványokkal csak kevesen rendelkeznek, ezért a piactanya volt. Búza, rozs nem volt a

piacon, tengeri is csak kis tételben. Vetőmag árpából és zabból, valamint takarmánymagvakból volt némi kínálat. Árak: árpa mázsája 23, 30, zab 23, bükköny 59, bab 52, napraforgó 23, tökmag 30.

A város ármegállapító és árellenőrző közegeinek beszámolóikkal kapcsolatban felhívjuk a figyelmét a már

állandóvá vált áremelkedésre. A megállapított hivatalos árakat — különösen a tejpiacon nem tartják be. Ezenkívül a lejről pengőre való áttérést is nagyon sok esetben visszaélésre használják fel. Általános — minden cikket magában foglaló — ármegállapításra van szükség és még szigorúbb ellenőrzésre.

Tizenhat kilogramm rézgálicot kapnak holdanként a szőlősgazdák

Rézmészport, cinkgálicot és porozó-készülékeket osztanak ki

Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter a szőlőpermetezés céljára kiszorgálható rézgálicmennyiséget *kataszteri holdanként 16 kg-ban állapította meg.*

Enél több rézgálicra a szőlősgazdák az idén nem számíthatnak.

Az eléggé ismeretes kényszerítő körülmények miatt vált szükségessé ez a korlátozás. Csak azzal a rézgálicmennyiséggel lehetett számolni, amely a tavalyi előrelátó korlátozó intézkedések folytán megmaradt és amely a nehezen biztosított hazai rézből még kigyártásra kerülhet.

A földművelésügyi miniszter ezenkívül nagyobb mennyiségű rézmészpor gyártását biztosította és lehetővé tette katasztrális holdanként 5 kg rézmészpor felhasználását. Egyidejűleg nagyarányú akció kerül lebonyolításra, szőlősgazdáknak *porozó-készülékekkel* ellátása érdekében.

A rézmészpor gyártásra engedélyben részesített vállalat köteles 20.000 „fürkész”-rendszerű porozókészüléket a hegyközségek előljáróságainak ingyen rendelkezésre bocsátani. Ezek az előljáróságok kötelesek gondos-

kodni arról, hogy a porozókészülékeket a hegyközségek tagjai felváltva használhassák.

Gondoskodás történt továbbá arról, hogy

megfelelő mennyiségű cinkgálic álljon rendelkezésre azoknak a gazdáknak, akik ezt a védekező szert igénybe kívánják venni.

A cinkgálic 4 százalékos oldata a harmadik és negyedik permetezésnél kielégítő eredménnyel használható és alkalmas a rézgálic pótlására. A rézgálicot és rézmészport csak utalvány ellenében lehet majd beszerezni. Az utalványok szétküldése rövidesen megkezdődik és így a szőlősgazdáknak módjukban áll a rézgálicot és rézmészport idejében beszerezni. A szőlősgazdák felvilágosítást kapnak a rézgálic helyes és takarékos felhasználásának módjáról, továbbá arról, hogy milyen hatása van a cinkgálicnak és hogyan kell azt felhasználni. A gyümölcsfa-permetezés céljára is biztosított rézgálicot és az erre vonatkozó utalványok szétküldése a Gyümölcsfatermelők Országos Egyesülete útján már meg is kezdődött.

Milyen okmányok szükségesek a szőlőtelepítési engedélyhez

A bihariórszegi m. kir. szőlészeti és borászati szakiskola igazgatója Hemela Ernő m. kir. szőlészeti és borászati felügyelő, az alábbiakra hívja fel a szőlősgazdák figyelmét:

A szőlőtelepítési engedélyhez van kötvé, melynek elnyerésére a hegyközségekről, valamint a gyümölcs-gazdálkodásról szóló 1938. évi XXXI. tv. végrehajtása tárgyában kibocsátott 85000-1938. F. M. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása tárgyában kiadott 210800-1941. F. M. sz. rend. (Budapesti Közlöny folyó évi február 22-én megjelent 44-ik számában) részletes intézkedést tartalmaz a szőlőtelepítési engedélyezésénél követendő eljárásra nézve, még pedig:

Azok a szőlőbirtokosok, akik az 1941. évben kívánják új szőlőt telepíteni, kérvényüket 1941. évi március 10-ig nyújthatják be 2. rendű okmánybírósággal felszerelve a m. kir. szőlészeti és borászati szakiskola igazgatóságához Biharórszagra. A kérvényt a m. kir. földművelésügyi miniszter urhoz kell címezni s benne a következőket

kell feltüntetni:

1. Folyamondó neve és foglalkozása,
2. családi állapota,
3. gyermekeinek száma és életkora,
4. jelenlegi szőlőterületének kiterjedése kat. holdakban és négyszögölekben kifejezve,
5. mekkora területet kíván betelepíteni és milyen szőlőfajtákkal,
6. a beültetni kívánt terület: a) filoxerának ellenálló (immunis) (homok), b) hegyoldalon fekvő terület, vagy c) egyéb gazdasági művelésre is alkalmas terület,
7. a szőlővesszők és oltványok honnan szerezhetnek be,
8. a betelepíteni kívánt területnek telekkönyvi betét, és helyrajzi száma és a dűlő megnevezése.

Miután március 10-ike már benyújtott kérvényeket a bihariórszegi m. kir. szőlészeti és borászati szakiskola igazgatósága a hivatkozott rendeletnek megfelelően kénytelen visszautasítani, kívánatos hogy a szőlősgazdák idejében nyújtsák be kérvényüket, nehogy carosodás érje őket azáltal, hogy az ügy is szűkre szabott a folyó évre az egész országra engedélyező szőlőterületből kimaradjanak.

Anglia megkezdte a munkás-toborzást

Newyorkból jelentik: (NTL.) Az Associated Press jelentése szerint Anglia megtette az első lépéseket arra, hogy munkásokat toborozzon. Mindazoknak a munkásoknak, akiket most más munkahelyen foglalkoztatnak, március 19-éig jelentkezniük kell a „Nemzeti Iparszolgálat” számára.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Három és négyszobás utcai lakások májusra kiadók. Lukács György u. 48. 969

Kiadó azonnalra vendéglő, nyári helyiséggel, alkalmas bármilyen üzemenek raktárnak. Teleki utca 53. szám előtti tér. 981

Adás-vétel

Aranyat, magas aron veszek. Órák, ékszert javítok. Gyenge István ékszerész. Rákóczi u. 19. 953

Különpéle

Burgonya, hagyma, dughagyma, foghagyma szükségletét mielőtt beszerezné, tekintse meg raktáron levő készletet ahol a legolcsóbb napi aron lesz kiszolgálva. Tóth Kálmán Nagyvársz. Telefon 20-68. 970

Építésszek figyelmébe! „Akrazát” a biztos falszigetelő minden műszeraktaban kapható. Főlerakat: Kovács Károly, Nagyvárad Mikszáth u. 26. 965

Állást nyec

Fiatal, jó munkás borbolysegedet és fodrászot felvesz Botházy, Árpád vezér ut. 47. 968

Kifutólányt felveszek, ki ügyesen kézimunkázik. Bodáné, Kossuth u. 18. 966

Jó munkás cipész segéd vegyes munkára felvétetik. Horthy Miklós ut. 20. Zsarkó. 964

Gépirónót, magyar helyesírással alkalmazok azonnal. Dr Bozsódi ügyvéd, Pável utca. 951

Tanulólanlyt és kisebb közilányt felveszek. Bach női szabó. Gróf Bethlen István u. 16. 963

Mindenestlanlyt hosszú bizonyítványval felveszek. Dr Bozsódiné, Pável u. 952

Állást keres

Sekrestyésnek ajánlok 43 éves intelligens férfi. Cim a kiadóban. 967

Minden információt kibíró római katolikus 48 éves, kaucióval rendelkező nyug. főmózdonyvezető vagyok, keresek mellékfoglalkozást szívesen díjazás mellett június 1-től példái pénzbeszedő, házfelügyelő, raktárnok vagy utazással járó teendőket Nagyváradon. Cimem: Kecskemét, Bocskay utca 7. sz. M. G. cimre. Közvetítőt díjazok. 885

Kiadótulajdonos:

szent László-nyomda RT

Felelős szerkesztő: Felelős kiadó: Dr Paál Árpád Dr Scheffler Ferenc szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén Nagyvárad Szilágyi Dezső-utca 5. szám.